

Sjätte bönen

Och inled oss icke i frestelse!

Detta är den andra stora huvudangelägenheten, då vi se på vårt eget nådeliv. Den första nöden är syndens *skuld*, varigenom vi frukta för Guds onåd och bedja: Förlåt oss våra skulder. Den andra nöden består i det ondas *makt* över oss eller faran för djävulens, världens och vårt eget kötts förförelse till synder och avvikelser ifrån Herren, varigenom vi på nytt kunna förlora allt, vad vi genom nåden vunnit. Därför är här åter av nöden att ropa och bedja till den allsmäktige Guden: *Inled oss icke i frestelse – förlåt oss våra skulder och inled oss icke i frestelse!* Dessa äro två stycken, som vi för liv och salighet behöva. Och det är ett så betydelsefullt sammanhang mellan dessa tvenne böner, att om de icke båda, såsom av sig själva, följas åt i ditt hjärtas egen omsorg, d. ä. om du icke har ett sådant sinne, som av sig självt har just samma tvåfaldiga omsorg, som i dessa böner uttryckes, så står det sannerligen icke väl till med dig. Därför skola vi allra först använda denna bön till självprövning.

Märk därför: har jag rätteligen bätt: »Förlåt oss våra skulder», och verkligen fått den trösten, att allt är mig förlåtet, att Gud nu är nöjd med mig för sin älskade Sons bemedling, så skall det då nödvändigt bliva mitt hjärtas första och innerligaste omsorg, att jag icke måtte på nytt synda emot min nådige Fader – mitt hjärta börjar således bedja: *Inled oss icke i frestelse!* Hjälp mig, o Gud, att jag icke åter syndar emot dig! Den, som blott vill undkomma syndens straff och icke har något bekymmer om att undkomma *själva synden*, har däri bevis nog på en falsk ande. Ja, det plägar hos alla redliga själar, även förr än de kommit till tron, vara till och med mer omsorg om syndens *undkommande* än om *förlåtelse*, så att det ock övergår till en avväg bland väckta själar, att de i hjärtat hava den sjätte bönen före den femte. De vilja först befrias från det ondas makt och sedan bedja om förlåtelse. Och detta följer ännu de troende, i synnerhet då deras ande blivit mer lagisk än evangelisk, att de kunna tänka tio gånger på syndens undkommande, då de kanske tänka blott en gång på förlåtelsen. Nu är väl detta icke rätt – ty det är dock förlåtelsen och evangelium, som måste uppfylla vårt hjärta, om vi skola få någon *ren* nitälskan, någon segrande *kraft* emot synden.

Men av hela denna allmänt kända benägenhet hos alla redliga själar få vi likväl ett desto starkare bevis på, vilken falsk, sovande och köttslig ande som bor *där*, varest man icke alls bekymrar sig om syndens undkommande. Vi säga ju aldrig att det redliga sinnet medför att *köttet* icke mer älskar synden. Utan vi tala om detta utmärkande Herrens verk i själen, den heliga och villiga anden, att jag rädes för mitt eget kötts syndalustar, så att jag börjar ropa: Herre, hjälp mig mot synden! Inled mig icke i frestelse! Hjälp mig mot mitt onda kötts samt djävulens och världens frestelse! Måtte var och en, som verkligen tänker att inkomma i himmelen, uppriktigt pröva sig inför Guds ansikte, om han verkligen fruktar för frestelsen och vill undkomma synden! Herren ser det – Herren vet människans hemligheter – han vet, om du, som detta läser, verkligen bekymrar dig om din synds undkommande, eller om du blott vill undkomma straffet.

O, vilket förskräckligt hjärtats mörker, vilken tjusning av den gamle ormen, när människan icke bävar för falskhet inför den store Gudens ögon, vilka äro såsom eldslågor, vilken »rannsakar hjärtan och njurar» och är en »domare över hjärtats uppsåt och tankar». Han vet, huru de menar det, om du verkligen tänker på syndens undkommande, eller om du ännu ärnar behålla henne. Vartill skall denna bön vara, vartill någon religion, om du icke är uppriktigt inför honom, utan själva din bön är ett skrymteri?

Till detta skrymteri hör ock, att man väl vill undfly många synder, men gör undantag för någon viss, den egentliga skötesynden, eller vill undfly *utvärtes* synder, såsom fariséerna gjorde, men däremot icke bekymrar sig över hjärtats umgänge med synden. Eller att man undflyr de synder, som medföra obehag, men däremot lever lugn i de synder, som giva oss en viss själsnjutning och kraft, såsom självbehag och andligt högmod, t.ex. förnöjelse över sitt andliga förstånd, sina gåvor eller sin allvarlighet – detta giftigaste onda, som strider emot nåden.

Äntligen bedrives ock ett stort skrymteri med den sjätte bönen på det sättet, att man först beder: *Inled oss icke i frestelse*, och sedan självviljande går den förutsedda frestelsen till mötes. Du vet t.ex., att i det och det sällskapet, på det och det stället, hos den och den personen väntar dig den och den frestelsen, men du går dock självilligt dit och beder kanske i dörren: *Inled oss icke i frestelse*. Detta är antingen att lättsinnigt »fresta Herren» och tjäna då till att draga över dig det rättvisa straffet, att du verkligen får falla i frestelse, eller ock är det en följd av en redan för handen varande frestelse, vilken med våldförande makt drager dig till sitt föremål. Men då vet du redan, huru eländig du är, och bör således egentligen bedja om kraft till det utvärtas flyendet. Ty har du icke därtill kraft, så har du sedan ännu mindre den kraft, som fordras att stå det onda emot. Detta gäller om det självvilliga gåendet mot frestelsen.

Helt annat är det med dem, som för sin kallelse skull nödgas umgås med världen och onda sällskaper, vilket utgör så många fromma själar nöd och bekymmer i denna tid. Dessa skola blott med fruktan och tröst flitigt bedja denna bön och veta, att »Herren vet att frälsa de gudfruktiga ur frestelsen» (2 Petr. 2:9). De skola ock betänka, att deras bröder i världen hava samma vedermöda, om ock icke av samma frestelse; ty den, som har mindre frestelse av *världen*, har vanligen desto svårare frestelse av sitt *kött* och av *djävulen* – dock, var och en olika efter olika andlig ålder och övning – men var och en skall hava så mycket, att han »med nöd bliver frälst» (1 Petr. 4:18), att all hans egen kraft förgår honom, och han måste på allvar ropa till den allena mäktige Guden. Vill du vara uppriktig och undfly allt ont, även hjärtats hemligaste ondska, syndalustar, vrede, avund, avguderi eller självbehag, då först får du rätt känna det ondas makt; ty just det andliga budet: *Du skall icke begära*, säger Paulus, det »verkade i mig all begärelse».

Och åter säger en annan skrift: *Vill du vara en Guds tjänare, så red dig till frestelse* (Syr. 2:1), nämligen icke blott utifrån, utan ock av det nu angripna och upprörda fördärvet (Rom. 7:9). En sann kristens hela liv är ett liv fullt av frestelser. Hela denna tid är för honom en beständig strid, så att han väl kan önska sig döden, ty han har hela sin fördärvade natur och hela mörkrets rike emot sig. Syndagiftet har så genomträngt hela vår natur, att en sann helgelse och Kristi efterföljelse icke kan äga rum utan en beständig strid emot alla våra böjelser, både i förståndet och i viljan.

Ja, för att nu tala om *källorna* till alla våra frestelser, så märk först hela vår fallna och förgiftade natur, som eljest kallas *köttet*. Förståndet är förmörkat, och förnuftet förvänt, så att vi oupphörligt falla på orätta tankar om Gud och oss själva. Viljan, hjärtat är en outtömlig källa till all synd och galenskap och vill alltid den orätta vägen. Ty Herren säger, att »människornas hjärtans alla uppsåt och tankar beständigt äro allenast onda» – och det »allt ifrån ungdomen» (1 Mos. 6:5; kap. 8:21); och åter: »Illfundigare än allt annat och fördärvat är hjärtat. Ho kan känna det?» (Jer 17:9). Och Herren Kristus säger: »Från hjärtat utgå onda tankar, mord, hor, skörlevnad, stölder, girighet, ondska, svek, liderlighet, avund, hädelse, högfärd, dåraktighet» (Matt. 15:19; Mark. 7:21). Se, vilken gruvlig giftkälla, vilket ohyggligt ormbö!

Och Herren säger icke: Från *den och den* människans hjärta, från den *ogudaktiges* hjärta, utan han säger: *Från hjärtat*, d.v.s. från allt, som heter *människohjärta*. Och känna vi icke detta dagligen? Vad är det, som alla trogna klaga över, om icke över de onda tankarna, det förskräckliga hjärtat? Man tiger dock oftast med själva saken, som rör sig där inne, emedan man icke kan tro, att så ohyggliga saker kunna uppstå i en kristens hjärta; men många fromma och prövade själar hava dock bekänt, att allt vad Kristus här uppräknade verkligen hos dem rört sig i tankarna. Och Paulus har sagt, att det var just där, varest lagen inkommit, som all synd upprördes (Rom. 7:8-9).

Och Luther säger: »Ju mer ljus i evangelium, desto mer ljus i lagen; och ju mer ljus i lagen, desto mer kännning av synden, så att inga människor känna det onda så mäktigt som de största helgon.» – »Ja», säger Pretorius, »de allra anderikaste, i vilka Guds fruktan och kärlek är som allra starkast, de känna detta onda allra häftigast». Så anmärker ock vår bekante Huhn: »Sådant hava ju de mest heliga och andligt sinnade människor i alla tider bekänt, att just i deras heligaste och mest andliga stunder hava de förskräckligaste frestelser och anfäkningar

av köttet dubbelt och trefalt stormat löst uppå dem.» Här är nu den största källan till alla trognas frestelser, strider och bedrövelser i denna tid. Men till detta vårt inneboende fördärv kommer då för det andra *världen*, som även utvärtes frestar oss än till fåfänga, vällust, högfärd och allt slags sinnlighet, än till vrede och otålighet, i det hon med ord och gärningar förolämpar oss – »vi måste beständigt erfara av henne intet annat än hat och avund, fiendskap, våld och orätt, otro, hämnd, svordom, bannor, förtal, högfärd och stolthet med överflödigt prydnad, ära, prål och myndighet».

Därtill kommer då för det tredje *djävulen*, som både i vårt eget kött och i världen driver sitt spel, underblåser allt ont och inskjuter alla möjliga frestelser. Därvid betjänar han sig i synnerhet av våra naturliga böjelser, så att den som av naturen är böjd för vrede, avund, otålighet, honom ger han ock beständigt ämnen därtill; den som är böjd för vällust och lättsinne, hos honom påpekar han vad därtill kan reta; den som har en utmärkande girighetsnatur, honom visar han all världens härlighet o. s. v. Det är stundom svårt att åtskilja, vad som är det arga hjärtats eller djävulens frestelser; men t.ex. då även ditt förstånd på ett ögonblick helt förvändes, så att samma sak (kanske en grov synd), som du alltid betraktat med fasa, så att blotta tanken därpå medfört rysning, kan på ett ögonblick synas dig såsom ett intet, så att du knappt vet, om det ens är någon synd, och det heter: *Ingalunda skolen I dö*, då torde du väl förstå, att det är en andetjusning, som nu gripit och fördunklat din blick, att det är den gamle ormen, som blåst på dig med sin synen förvillande ande.

»Men i synnerhet är djävulen verksam i det, som rör samvetet och andliga saker, nämligen att man må slå i vädret och förakta både Guds ord och verk, att han må draga oss ifrån tron, hoppet och kärleken och föra oss till vantro, falsk förmåtenhet och förhärdelse eller tvärt om till förtvivlan, Guds förnekande och hädande och otaliga andra vederstyggligheter. Dessa äro nu de rätta glödande pilar, vilka icke kött och blod, utan djävulen på det allra giftigaste skjuter in i hjärtat» (Luther).

Se nu, från dessa trenne fiender, djävulen, världen och vårt eget kött, komma oavslåtligen frestelser, så länge vi äro på jorden; och huru är väl annat möjligt, så vida vi äro i strid med det onda? Huru kan det stå till med *sådana* fromma själar, vilka framleva sin tid så fria från alla frestelser och strider? Är nu deras kött vordet heligt? Är nu ormens säd icke mer i strid med kvinnans säd i de trogna? Är nu djävulen bliven god, så att han intet ont vill göra oss? Har nu Kristus och Belial förlikt sig? (2 Kor. 6:15). O, att du kunde vakna över detta förhållande, du lediga, fromma människa, och begripa, att detta frestelsefria liv är det säkraste tecken, att din invärtes människa somnat, att ormen lyckats söva dig i en behaglig och vacker skenkristendom; den helige, kämpande Anden är viken; du har nu en ande, som är i frid med dessa andliga fiender. Men härav följer icke, att allt slags invärtes strid med det onda utmärker en sann kristen. Vi veta ju, huru t.ex. drinkare och andra syndaslavar strida emot sina laster blott för de svåra följderna, såsom skam, vanrykte, sjukdomar, utarmande.

Och för det andra, huru många lagens trälar utan trons liv och kraft föra en ömklig strid mot synden för *sin frälsnings skull*. Hos alla dessa strider blott kött mot kött. Men den som först är vorden en ny människa, försonad och förenad med Gud genom Kristus och sedan har strid med det onda, den skall veta, att alla de svåraste frestelser bevisa intet ont i avseende på själens tillstånd, så länge hon icke giver sig att följa frestelsen, vare sig till synd eller till förtvivlan, utan oavslåtligen fortfar med den bönen: *Inled oss icke i frestelse*, och bliver vid nådastolen och den oförskyllda nåden i Kristus.

Ty huru kan frestelsen bevisa något ont, då vi tvärt om funnit, att det är intet gott tecken, om någon lever alldeles fri och ledig från denna strid med det onda? Detta är viktigt att märka; ty om vi skola kunna fortfara med denna bön, är nödigt, att vi icke för frestelsens skull misströsta; ty den som tror sig redan vara i fiendens våld, den nedlägger genast vapen. Vi vilja därför något bättre betrakta denna punkt.

Många fromma nådebarn plåga alldeles fälla modet blott för själva frestelsen, och det i synnerhet genom följande tanke – de säga: »Om jag ock hade *fallit* i synd, skulle jag icke förtvivla om nåd; men jag känner hos mig något ännu mycket svårare. Jag känner nämligen *kärlek till synden* och detta är ju alldeles förskräckligt!»

Därpå svaras: »Älskar du, är du nöjd med denna kärlek till synden?»

»Nöjd med den! Huru kan jag vara det? Den är tvärt om det avskyvärdaste, jag vet med mig.»

Nåväl, *detta* jag som avskyr, som hatar denna kärlek till synden, det är ditt rätta *jag*, det är den nya människan. Då kallas det icke i skriften att älska synden, utan det som *du* så kallar, det heter i skriften »*köttet med lustarna och begärelserna*» (Gal. 5: 24). Det är således *köttets* kärlek till synden, som du känner. Och huru skulle vi kunna förnimma en frestelse, om vi ej kände köttets lustar och begärelser?

Det är således en *frestelse*, du känner. Se då allenast till, att du icke giver din frestelse *bifall*, så att du begynner gilla, hylla och följa den, utan med trons bön står emot köttet och djävulen och, huru det än går dig, bliver vid nådastolen och den oförskyllda nåden i Kristus, så har du dock alltid i honom det eviga livet. Det må för övrigt se ut, huru illa och besynnerligt det kan – ja, om du ock tidtals skulle se dig alldeles överväldigad av det onda, så att, såsom Luther säger, »djävulen springer över dig med fötterna och trampar dig på halsen», eller han synes alldeles fritt regera över dig, och all kraft, all den helige Andes nåd synes vara alldeles försvunnen.

O, att här ännu bliva stilla och mitt i det svarta mörkret förbida Herren, det är en stor visdom, en underbar nåd. Ty vad Herren i sådana mörka sållningstider gör med sina barn, det är en alltför djup hemlighet. Den som då vill följa känslan och utseendet, den måste förtvivla. Det är just ett av ändamålen med dessa djupgående och ruinerande frestelser, att vi *skola* förlora all bitröst av någon egen fromhet och starkhet; därför måste det gå så till det yttersta och bliva så kolsvart för själen, att det icke finnes det ringaste till tröst, som hon kan se eller förnimma hos sig själv, utan blott Herrens eget gudomliga väsende.

Hans egen gudomliga trohet och makt skall vara allt, som nu återstår att hoppas på. Även om sådana frestelser gälla Jakobs ord: »Hållen det för all glädje, mina bröder, när I råken i mångahanda frestelser (märk »mångahanda«!), vetande, att eder beprövelse i tron verkar tålmod» (kap. 1:2-3), och åter i v. 12: »*Salig är den man, som tåligt lider frestelse*; ty då han blivit beprövad, skall han få livets krona» etc.

Att aposteln här talar om syndafrestelser, se vi tydligt av vad han genast i v. 13 och 14 tillägger: »Ingen säge, då han bliver frestad: Jag frestas av Gud, ty Gud frestas icke av ont, och själv frestar han ingen, utan var och en varder frestad, då han av sin egen begärelse drages och lockas.» Men märk orden: *tåligt lider frestelse*; det vill säga att icke tröttna och giva sig för frestelsen till att följa henne, icke heller förtvivla och övergiva nådastolen, utan ännu städse fortfara att med stark tro och lidande öva den bönen: *Inled oss icke i frestelse*.

Så lär oss även Petrus att göra vid djävulens frestelse: *Stån honom emot, stadiga i tron*. Märk: »stadiga i tron!» Då man icke mer tror Guds *nåd* samt hans *vilja* och *makt* att hjälpa, då upphör man att bedja och bida efter Herren, då giver man sig åt fienden. Men skall jag åter bida efter Herren, då måste jag bereda mig på att bida länge och tåligt – det förefaller åtminstone oss såsom alldeles oändligt och ohjälpligt, så att vi äro färdiga att säga: Det är förlorat, det är icke värt att längre vänta någon hjälp.

Jag känner och ser ju bestämt, att jag är lämnad åt satan o. s. v. Och kan man stanna vid det beslutet, då upphör bönen, såsom nyss är sagt. Därtill bidrager ock vår naturliga lättja, så att vi förtröttas att bedja, då vi icke strax varda hörda, eller förargas på Kristus, då han icke förer oss på det sätt, som vi tänkt. Lukas berättar: »Han sade dem ock en liknelse om, huru de *alltid borde bedja* och *icke förtröttas*.»

Och liknelsen var om en domare, en hård och ohjälpsam domare, som länge drog sig undan för en hjälpsökande änka, men slutligen, liksom uttröttad av hennes böner, sade vid sig själv: »Om jag ock icke fruktar Gud och icke har försyn för någon människa, vill jag dock, emedan denna änka gör mig besvär, skaffa henne rätt, att hon icke till slut kommer och överfaller mig. Och Herren sade: Hören, vad den orättfärdige domaren säger. *Skall då icke Gud skaffa rätt åt sina utkorade* (antaga sig deras sak), *som ropa till honom dag och natt, och visar han icke långmodighet mot dem?*» (Luk. 18.)

Här hör vi först Kristi vilja: *Vi bör alltid bedja och icke förtröttas*. För det andra *orsaken*, varför man förtröttas: man ser Gud såsom en domare, som icke hjälper, utan drager sig undan för vår bön. För det tredje säger Kristus, att om han ock vore såsom den framställde domaren, skulle han likväl icke kunna uthärda, att hans barn fåfängt ropa till honom dag och natt. »Visar han icke *långmodighet* mot dem?» säger Herren. Men vad antyder Herren med domarens ord: »Att hon icke till slut kommer och överfaller mig?» Ack, »den som är vis, han akte härpå och besinne!»

Gud själv skulle ju bliva ljugare, om han låte oss komma på skam i vår bön och tro på hans löften. Sedan Gud genom allt sitt ord sagt: »Åkalla mig i nöden, så vill jag hjälpa dig, och du skall prisa mig», så måste hans ära och sanning förr bliva till intet, så måste Gud icke vara Gud, om han icke gör efter dessa sina ord. Vakna därför och inpräglad djupt i ditt hjärta, att det är alldeles omöjligt, att den själ, som så försökt sina egna krafter, att hon nu lärt sig misströsta på dessa och endast ropar till Herren – det är alldeles omöjligt, att en sådan skulle komma på skam, huru förtvivlat illa det än må se ut. Ty här är Herrens eget hela gudomliga väsende, hans hela gudomliga trohet, sanning och makt en borgen för min räddning. Sedan vi nu sett, vilket sinne som fordras för att rätt bedja denna bön, samt betraktat själva frestelsernas ursprung, så vilja vi något närmare betrakta själva bönen och se, vad vi där hava att lära.

Det första är, att Herren här låter oss förstå, att vi själva icke hava någon makt emot frestelserna, eftersom han har lärt oss bedja därom. Och detta framgår ännu lärorikare ur de ord, han förestavat. Han säger icke: *Hjälp* oss i vår strid emot frestelserna, utan han lär oss säga: *Inled oss icke i frestelse*. Detta antyder: om du blott inleder oss i frestelse, så falla vi. Förskona oss, släpp oss icke ut i striden, vi hava ingen kraft, vi förgås. Vi neka icke, att bödens mening är, såsom Luther säger, att Gud ville beskydda och bevara oss i frestelserna. Men Herren väljer därtill ett sådant uttryck, varmed vi skola städse bekänna, att vi äro förlorade, om han blott lämnar oss åt frestaren, i det vi skola säga: *Inled oss icke* etc. Och då vi därjämte skola oupphörligt *bedja* Herren härom, är därmed nog tydligt sagt, att vi icke själva kunna hjälpa oss – ja, ännu mer, att vi icke allenast ingen egen kraft äga, utan att vi icke heller hava en gång för alla fått Guds kraft om hand att själva efter behag använda, utan vi måste ännu beständigt för var dag och stund *tigga* därom.

Du säger: Ja, det känner jag väl, att icke jag har någon kraft. Svar: Skrymta icke! Ljug icke på din själ! Du känner det icke väl. Kände och trodde du riktigt, att du själv ingenting förmår, då vore du snart hjälpt; då skulle du icke så oupphörligt tänka på dig själv och ditt eget åtgörande, vilka tankar lika oupphörligt föra din blick bort ifrån Herren; då skulle du vara invigd i hemligheten av Pauli gåta: »*När jag är svag, då är jag stark*» (2 Kor. 12:10). Nej, det finnes ingenting så oslitligen segt i vår natur som det gamla, djupa förtroendet till oss själva. Förstode du, att du själv alls intet förmår, utan alldeles helt och allena beror av Guds barmhärtighet, då skulle du för det första få lust att med förtroende alltid bedja och icke förtröttas. Och för det andra veta, att du själv gör och åstadkommer till syndens undflyende blott så mycket, som du genom denna trons bön får nåd till. Och för det tredje skulle du då veta, att huru helst det sedan går dig i striderna, så är det allt under Herrens nåd (2 Kor. 12:9), och ditt liv är fört i Gud och av Gud.

Är det icke på detta sätt, utan så, att du själv ännu har någon egen kraft och icke för var stund beror av Gud, så använd blott genast den kraft, du har, och gråt icke. Hjälp dig själv, var stark och bekymras icke! Var allvarlig, vad rädd för synden, vaksam och trogen och allt vad du bör vara – var det och gråt icke! Du behöver då icke tigga och bedja av Herren. Nej, betänk en gång, att Gud genom hela skriften aldrig har sagt, att vi själva hava någon makt, icke heller att Guds starkhet är åt oss så överlämnad, att vi icke skulle behöva för var dag bedja därom. Och då Petrus, som säkert tillskrev Jesu namn sin starkhet (Apg. 3:6, 16), lovade Herren en synnerlig trohet, så märker jag, att Herren icke lät honom behålla den meningen, att han hos sig hade någon egen styrka, den han kunde när som helst använda, utan då låter han honom hellre samma afton tre gånger falla för frestarens sållning, till dess han gick ut och grät bitterligen och nu hade fått den lärdomen, att han icke själv hade starkheten i sitt våld.

Ack, huru underligt det är med en kristens liv! Det är ett korsfäst liv. Vill han giva sig på vänstra sidan (åt synden), då näpses han. Vill han åt högra sidan (själv rättfärdighet, självstarkhet), då näpses han ock. Genom båda händerna har han spikar, både den högra och den vänstra. Och så skall han eftertryckligt lära, huru Herren vill vara *allt i alla*, så att han skall säga: »*Allenast hos Herren är nåd och makt*» (Jes. 45:24).

Men detta ord: *Inled oss icke* etc. har ännu en annan lärdom att giva oss, påpekar ännu ett tankvärt, ja, ett häpnadsväckande förhållande. Se ännu en gång på orden: *Inled oss icke i frestelse*. Måne Herren Kristus utvalt ett ord, som aldrig skulle äga någon verklig motsvarighet till sin egentliga betydelse? Varför skulle han välja ett sådant uttryck? Nej, aposteln Jakobs ord, kap. 1:13, äro väl en evig sanning, nämligen, att en syndafrestelse aldrig utgår från Guds eget heliga väsende – »han frestas icke av ont, och själv frestar han ingen» – och vi hava sett de egentliga källorna till alla våra frestelser, varvid ännu må märkas, att djävulen är den, som även uppfyllt

världen och vårt kött med synd och i egentligaste mening bär namnet »frestaren» (Matt. 4: 3) – detta är en avgjord sanning; och likväl, vad säger skriften? Skriften lärar med tydliga ord, att det just tillhör Guds heliga straffrättfärdighet, att de människor, som förakta eller missbruka hans nåd och icke vilja höra hans varningar för synden och djävulens frestelser, skola till straff just *inledas* i dem. Förstockelse, kraftig villfarelse, skamliga lustar, allt detta är ju i egentlig mening djävulens verk; och likväl säger skriften, att *Herren* skall tillsända människor alla dessa onda ting. Ja, helvetet och döden skola tjäna honom, så ock djävulen och hans frestelser. Och allt till straff för dem, som blivit falska inför honom, eller ock till hälsosam tuktan och förödmjukelse för hans barn.

Såsom exempel på dessa senare frestelser, nämligen till tuktan för Guds barn, må vi blott nämna Job. Herren föreskrev satan måttet av det onda, han skulle få tillfoga den fromme mannen, och frestelsen blev likväl så svår, att han till slut försyndade sig med otålighet, ja, därhän, att han ock förbannade sin födelsedag. Så se vi ock Kristus giva satan tillåtelse att sålla lärjungarna, ty han säger: »Satan har *begärt* eder för att sålla eder såsom vete.» Men såsom exempel på de frestelser, som utgöra Guds hämnande rättfärdighet mot de ohörsamma, må vi betänka följande. Ut i Rom. 1:21 säger aposteln: »Emedan de hava känt Gud, men icke ärat eller tackat honom såsom Gud, utan hava blivit fåfängliga i sina tankar etc. Därför har Gud överlämnat dem i deras hjärtans lustar åt orenhet» etc. (v. 24), och åter (v. 26): »Fördenskull har Gud överlämnat dem åt skamliga lustar» etc., och i v. 28 säger han: »Liksom de icke hava aktat värt att hava Gud i kunskap, så har Gud överlämnat dem till ett ovärdigt sinnelag, så att de hava gjort det otillbörliga.» Märk orden: »Emedan de hava känt Gud, men icke ärat eller tackat honom såsom Gud» – »de hava blivit fåfängliga i sina tankar» – »de hava icke aktat värt att hava Gud i kunskap», »*därför, därför* har Gud överlämnat dem».

Och ut i 2 Tess. 2:10–12 säger samme apostel: »Därför att de icke hava mottagit kärleken till sanningen, att de måtte bli frälsta. Och fördenskull skall Gud sända dem kraftig villfarelse, så att de skola tro lögnen, på det att alla må varda dömda, som icke hava trott sanningen etc. Och i 2 Mos. 4:21 säger Herren om Farao: »Jag skall förstocka hans hjärta, så att han icke släpper folket». Och ut i Ords. 22:14 om skökans frestelser: »På vilken Herren vredgas, han faller däruti.» Detta är Herrens fruktansvärda rättfärdighet.

Och då nu Guds barn, de enda som rätt kunna bedja Fader vår, även äro i fara att på nytt falla i säkerhet och skrymteri, och själva genom Andens varningar så ofta frukta för denna fara, så se vi, huru sjätte bönen: »inled oss icke», även får denna allvarsamma betydelse för deras hjärtan. Den som icke fruktar för sig, den har sannerligen skäl att frukta. Men så länge »Herrens fruktans ande» ännu bor uti oss, så frukta vi ju för allt, som är förskräckligt. Då bedja vi med allvar även sålunda: »Gud, var oss nådig! Handla icke med oss efter våra synder, så att du skulle lämna oss åt vårt hjärtas lustar och djävulens grymma försåt! *Förlåt oss våra skulder och inled oss icke i frestelse!*»

Men här får också ordet »frestelse» en särskild, fruktansvärd bemärkelse. På frestelse och frestelse är stor skillnad. Det är visserligen också en frestelse, som vi må bedja Gud bevara oss ifrån, då djävulen lägger an på vårt kött och där upptänder en eld, t.ex. av vrede, otålighet, vinningslystnad eller orena begärelser, och vi äro i fara att hastigt föras i en synd. Men en tusenfalt svårare frestelse är då för handen, när han ock omsider lägger an på *sinnen* och *övertygelsen*, då han vill bringa själen rent av att sluta fred och förbund med synden. Detta tillgår vanligen på följande sätt: först uttröttar han själen genom att ihärdigt och häftigt beskjuta hjärtat med glödande frestelseskott; han upptänder i oss de häftigaste begär, fyller känslan och fantasien med syndens tjugande behag, föremålar oss mycken vinning och njutning av den – och återkommer oupphörligt med detsamma och predikar själv i oss, att det aldrig skall bli slut.

Omsider, då själen är helt utmattad, kommer han, att vi så må säga, med parlamentärflagg, d. ä. bringar själen att stanna och överlägga med sig, att tänka på, om det verkligen är så bestämt syndigt och farligt, det som han bjuder på, eller om man icke skulle kunna finna något skäl för ett undantag från den allmänna regeln – såsom vi se allt detta uti den första frestelsen på jorden, då han icke blott visade, huru god frukten var att äta, huru ljuvligt trädet var att se på, utan ock sade: »*Skulle då Gud hava sagt: I skolen icke äta av något träd i lustgården*», I, höga allhärskare över hela jorden!

Skulle väl Gud hava lagt ett sådant band på eder? Nej, »Gud vet, att när I äten därav, skola edra ögon öppnas, så att I bliven såsom Gud, vetande, vad gott och ont är»; och: »Ingalunda skolen I dö» – nej, ingalunda dö, utan

I skolen hava nytta därav. Se, detta är frestarens röst! Även till oss säger han: Om det ock är synd, så skall du därav blott bliva djupare förkrossad och desto mer värdera nåden; du skall känna, »vad ont och gott är», du skall bliva mer ödmjuk och förfaren m.m. Komma så härtill även de ogudaktigas råd eller »onda andars läror», som taga synden i försvar, så kan en kristen omsider bringas därhän, att de läror, för vilka han förr alltid ryst, nu i frestelsens stund synas honom ganska antagliga, goda och sanna, och att han äntligen sluter fred och förbund med synden, d. ä. besluter sig för att förbliva i hennes tjänst. Så är då även *sinnen* fångat och förvänt! Till ett så olyckligt slut skulle en kristen icke komma, om han blott vördade Herren och hans ord, ty Gud är trofast och mäktig att ock hjälpa den allra svagaste ur frestelsen; men så säger aposteln: »Emedan de hava känt Gud, men icke ärat eller tackat honom såsom Gud, utan hava blivit fåfängliga i sina tankar. Därför har Gud överlämnat dem i deras hjärtans lustar.» Se här, vad det innebär att bedja: *Inled oss icke i frestelse!*

Ett annat exempel: Det är också en frestelse, när vi hastigt beskjutas av ögonens begärelse till jordens förgängliga skatter, varemot ett Guds barn med skäl beder: Gud, bevara mig, fräls mig! Men tusenfalt mäktigare bliver frestelsen då, när en kristen på en gång från fattig bliver rik, vinner t.ex. en lysande befordran eller stora jordagods. Då hans hjärta, tankar och alla krafter uppslukas av den stora världsliga lycka, han nu har vunnit. Den som då verkligen tror Kristi ord: »Ve eder, I rike, ty I haven fått ut eder hugnad», och »för en rik är svårt att ingå i himmelriket», han skall gruva sig för och undanbedja sig en sådan lycka, såsom för den mäktigaste frestelse – helst denna frestelse alltid har med sig de bländande ursäkterna: Är det icke Guds gåvor och välsignelse? Är Guds välsignelse ett ont? Skall jag icke tacka Gud för hans gåvor och sköta dem med omsorg? Och min glädje över dem är icke så stor som mina bekymmer» – liksom därmed all fara vore förebyggd!

När nu likväl Herren Kristus sagt, att just dessa oskyldiga ting, hopade till rikedom, utgöra ett så mäktigt hinder för ett sant Guds rike i själen, att han därom brukat liknelsen om kamelens gående genom nålsögat; då skall en kristens räddning i denna frestelse bero därav, huruvida han verkligen i sitt hjärta vördar dessa Kristi ord och bringas till den fruktan och bön, som en sådan ställning fordrar. Gör han icke det, utan han blir fåfänglig i sina tankar, skall Gud överlämna honom i hans hjärtas lustar. Då Salomo bad: »Fattigdom och rikedom giv mig icke», då bad han därmed: *Inled mig icke i frestelse.*

Vad här är sagt om rikedom av jordisk välsignelse, gäller även om allt slags rikedom, som kan tjusa eller uppblåsa en människa, t.ex. rikedom på mänskligt vetande eller på stora anlag, stora naturens och nådens gåvor. Allt är det i sig självt icke blott oskyldigt utan ock sådant, som Gud själv har givit; men så snart hjärtat därav tjusas, bliver det likväl för dig den största olycka. Det är visst även en frestelse, när en hastig tanke av självbehag flyger genom själen – och ett gudfruktigt hjärta häpnar därvid och beder: Gud fräls mig! – men kommer det därhän, att du icke mer fruktar för denna förnöjelse, utan börjar nära den såsom rättmätig, emedan du obestriddligen äger den och den förträffligheten, då har du redan så druckit av »den rusgivande skålen» (Sak. 12:2), att ditt fall är oundvikligt. Att skriften säger: »Gud står emot de högfärdiga», att »de första skola vara de sista», flyger nu hastigt förbi din själ – du kan icke mer frukta. Du vet med dig, att du verkligen håller dig för en av de första i förstånd, gudaktighet, allvarlighet, m.m.; men du rädes likväl icke. Härom säger Luther: »Denna text (de första etc.) skall man icke predika för ringa folk, utan för sådana som mig och mina gelikar, som kunna lära och mästra hela världen och mena, att vi äro nu de närmaste.

Ty vadan kommer det, att den ena företager sig det, den andra något annat med evangelium? Utan tvivel därav, att ingen tror, att detta språk angår honom: De första skola vara de sista.» Eller, om de ock kunna märka, att det angår dem, så äro de dock så långt inkomna i säkerheten och tjusningen, att de redan icke mer kunna frukta, utan fortfara ännu att hålla sig för de första. Därför måste det ock gå dem efter Herrens dom, att de verkligen bliva de sista, som antingen redan i tiden så bliva uppenbara genom några grova syndafall, eller, om ock detta icke sker, skola de i den yttersta domen uppenbaras. Det olyckliga slutet av frestelsen beror således alltid därav, att man icke vördade Herrens ord och *allvarligen* bad: *Inled oss icke i frestelse!*

Åter ett exempel: Det är även en frestelse, när en kristen retas till missnöje med sina nådesyskon. De hava det eller det felet; de stöta honom, de hava icke yttrat sig nog väl om honom o. s. v.; men han fruktar för djävulens försåt att vilja avskära kärleksbandet och skingra lemmarna i kroppen. Han beder därför Gud om nåd att ännu övervinna allt med sitt tålmod för att likväl bliva i kärleken. Ja, detta är en frestelse, som kan medföra de allra

hårdaste strider i hjärtat. Men tänk, huru mycket giftigare den blir, när djävulen angriper och förvänder sinnet och övertygelsen, så att du börjar rent av *besluta* att följa frestelsen av sådana skäl och grunder som dessa: De äro icke riktiga kristna, de hava det och det orätt; och jag behöver dem icke, jag har Gud och hans ord i mitt bo; jag vill aldrig se dem – och så begynner du mer eller mindre försiktigt att utmåla deras oarter och mer och mer grundligt avskära sambandet med dem, vilka likväl hava till mål för allt sitt strävande att vara rätta kristna (icke blott teologer), att icke blott veta sin Herres vilja, utan ock göra den, verkligen tro och prisa Lammet och följa det. Om nu sådana mer eller mindre väl lyckas i detta sitt strävande genom denna onda, frestelsefulla värld, så äro de dock Herrens folk, emedan detta är deras huvudsträvan, – ett folk, som Herren med nåd antager sig, förlåter och fostrar och danar för sitt himmelska rike. Och från dessa har du skilt dig för den och den enstaka ledsamhetens skull, och Herren har likväl förklarat: »Om I icke *förlåten* människorna deras överträdelser, så skall eder Fader icke heller förlåta edra överträdelser. Därav skola alla förstå, att I ären mina lärjungar, om I haven kärlek inbördes.» Men du är döv för dessa ord. Kristi egna ord fördöma dig, men du fruktar icke. O, vad det gäller att bedja; *Inled oss icke i frestelse!*

Slutligen vilja vi framställa ännu ett exempel av en dödlig frestelse, men vilken ligger åt helt annat håll än de förut framställda och är av den förvillande natur, att vi vanligen icke alls anse den såsom en frestelse, då den likväl går ut på själva trons och det inre livets förvändande. Visserligen frestas alla trogna dagligen med otrostanke, än genom bristande kraft i helgelsen, än genom en långvarigare torrhet i känslan, då ordet och bönen äro smaklösa. Men alla dessa korta och övergående anfäktningar utgöra en ringa frestelse emot den, då djävulen omsider även angriper *övertygelsen* och ingiver misstankar emot hela trons väg, på vilken vi likväl blivit andligen födda. Den fattiga själen ser många brister i sin vandel och i sin helgelse, påtagliga och onekliga brister, och börjar så fördjupa sig i dessa och vad *hon själv* borde vara och göra, att Kristus och nåden därunder bliva såsom ett intet för henne, att hon därav behåller knappt en tanke i hjärtat.

Kan nu djävulen ingiva henne, antingen i hennes egna tankar eller genom någon omogen och självhelig ledare, att dessa brister äro ett tecken, att hela hennes väg icke är den rätta – ingiva henne, att hon icke blott bör tillväxa i tron samt mer vaka och bedja och sedan befalla åt sin trofaste frälsare, huru mycken kraft han vill skänka henne – nej, utan att hon måste företaga sig en helt ny väg, hon måste se mer på lagen än på Kristus, hon måste själv arbeta o.s.v.

Då bliver förförelsen och förvirringen rätt mäktig. Snart äro hennes ögon helt bortvända från Frälsaren, på vilken hon nu kastar blott hastiga sidoblickar – *försoningen, rättfärdiggörelsen*, menar hon, därpå felar intet, men *helgelsen* bör nu bliva föremål för en särskild omsorg och något nytt företag; och det faller henne icke in, att vad som brister i hennes helgelse endast kan hjälpas genom en förökad tro och tätare anslutning till Kristus, livets enda källa, det »vinträdet», från vilket allena all saft och kraft måste komma i grenarna. Nej, hon skådar och tänker så mycket på sig själv, att hon kommer längre och längre bort från livskällan.

Och nu ligger det i själva sakens natur, att hon måste bliva mer och mer död; då grenen icke mer drager saft av vinträdet, måste den alltmer förtorka (Joh. 15:4,6). För det andra börjar lagen igen regera i samvetet, och lagen har alltid sin art, då den börjar regera, nämligen att uppväcka synden till större kraft (Rom. 7:8–11); härav kommer då, att eländet, som redan förut var henne för stort, bliver ännu större, och i följd därav drager hon sig ännu längre från Kristus.

På detta sätt gick det med galatema, vilka av falska apostlar fördes till »ett annat slags evangelium, – vilket icke är ett annat», säger aposteln, »endast att några finnas, som förvilla eder, och vilja förvända Kristi evangelium» (kap. 1:6–7) – ty de ville visst icke förneka Kristus, utan blott göra ett nödigt tillägg, menade de; och att de därav väntade en förökad helgelsekraft, märka vi av aposteln fråga i kap. 3:2: »Detta vill jag allenast veta av eder: Haven I undfått Anden av lagens gärningar eller av trons predikan?»

Det är fråga om en ny väg att få mer ande och kraft. Men så väl här som i Kol. 2 kap. visar aposteln, att detta sker endast genom den enfaldiga tron på Kristus, genom att »*hålla sig till huvudet*, varifrån hela kroppen, understödd och sammanhållen av lederna och senorna, tillväxer med *den tillväxt. Gud giver*» (Kol. 2:19). Och huru kraftigt har icke aposteln förklarat, att den enda vägen till helgelse är att *lösgräas från lagen* och »tjäna i

Andens nya väsende och icke i bokstavens gamla väsende»! (Rom. 6:14; kap. 7: 4, 6.) Och vad behöves mer än Kristi egna ord: »Den som *förbliver i mig*, han bär mycken frukt. Såsom grenen icke kan bära frukt av sig själv, med mindre han förbliver i vinträdet, så icke heller I, men mindre I *förbliven i mig*» (Joh. 15)?

Han säger icke: Om I *ropen* till mig, utan han säger: »Om I *förbliven i mig*.» Detta har du ock erfarit, då du endast genom tron och nåden blev andligt sinnad, glad i Gud, villig till det goda, förvandlad från världens och ditt eget förra väsende; och likväl, emedan Gud velat, att du skulle ständigt känna din svaghet och dina brister, förargas du nu på Kristus och vill följa förnuftet och djävulen, vilka vilja visa dig en bättre väg. Vi neka likväl icke, att frestelsen är övermåttan fin; ty vem skulle väl frukta för det rådet att göra en ny bättring? Och när det blott är fråga om en högre *helgelse*, vem skulle då tro, att djävulen är med? Så börjar nu själen att söka ett bättre liv, än det Gud verkade, då hon utfattig och förlägen kom till Kristus.

Det livet, vari hon själv var intet, var fattig och missnöjd med sig och hade endast Kristus och i honom allt – det livet duger icke; hon skall söka en väg, på vilken hon skall varda heligare, än hon på trons väg blivit. Men se, om hon blott behåller en vaken ande, som fortfarande känner lagens andliga krav, så skall hon aldrig lyckas på sin nya väg, aldrig finna vad hon söker, utan tvärt om bliva ännu olyckligare, på det sätt som nyss visades. Och stannar hon då uti villrådighetens och otrons mörker och köld, till dess även all omsorg dör ut, så är hon genom denna frestelse vorden helt förlorad. Vem skulle hava trott, att djävulen åsyftade ett sådant slut, när han så vackert började frestelsen?

Men det kan även bliva ett annat slut, som likväl är lika olyckligt. Hon kan även *finna, vad hon söker* (efter vad hon själv tycker) och stanna i *självbehag och självtagen andlighet*. Detta händer, när hennes förbättring och helgelse vändes på yttre gärningar, och (märk!) när själen fäster så all uppmärksamhet vid en viss eller några vissa fromma övningar, som hon kommer ut med, att hon för denna sysselsättning förgäter hela den inre styggelsen och icke mer känner eller aktar på *hjärtats* ondska, på lagens *andliga* krav. Då kan hon väl bliva from och stark och nöjd med sig. Denna utgång av självverksamhetens väg är, om möjligt, ännu olvckligare än den förra; ty i sitt tjusta sinne gå de vanligen allt längre i självbehag och säkerhet.

Blott av de frestelser, som vi nu betraktat, se vi så mycket, att man kan gruva sig för sitt liv – att vi sannerligen icke hava skäl att gå säkra och sovande, utan väl må rädas på alla sidor och flitigt bedja denna bön. All vår erfarenhet bekräftar dagligen, vad ordet säger oss, att »vår vedersakare, djävulen, går omkring såsom ett rytande lejon och söker, vem han må uppsluka» – ty vi se märken, än av hans grova och uppenbara anfall, än av hans fina och listiga anlopp. »Han förskapar sig till en ljusets ängel», såsom den sist anförda frestelsen visar. Måtte då den, som intet ont känner, likväl förstå, att fienden stämplar efter honom. Gud, upp väck oss ur vår förskräckliga säkerhet! Lär oss att icke förakta din hulda förmaning. *Vaken och bedjen, att I icke mån komma i frestelse!* Men måtte ock de, som äro nära att uppgivas för striderna, icke misströsta, utan veta, att Gud är både mäktig och trofast, som icke låter oss frestas över vår förmåga, utan med frestelsen även giver utgången, så att vi må kunna uthärda henne.

Kristus har sannerligen icke förgäves lärt oss denna bön, utan tänker även nådigt höra den och hjälpa oss ur frestelserna. Vi hava icke en överstepräst, som ej kan hava medlidande med våra svagheter, utan en som varit frestad i allting, liksom vi, dock utan synd. Och emedan han själv lidit och varit frestad, kan han hjälpa dem, som frestas. Därför, låtom oss alltid med frimodighet framgå till nådens tron. Vi skola vakta oss både för den högra sidan och den vänstra, både för säkerhet och för misströstan, och för båda farorna flitigt och tröstligen bedja: *Inled oss icke i frestelse!*

– C-O Rosenius

(Fjortonde årgången, år 1855)

© Pietisten 2025

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.

www.pietisten.com